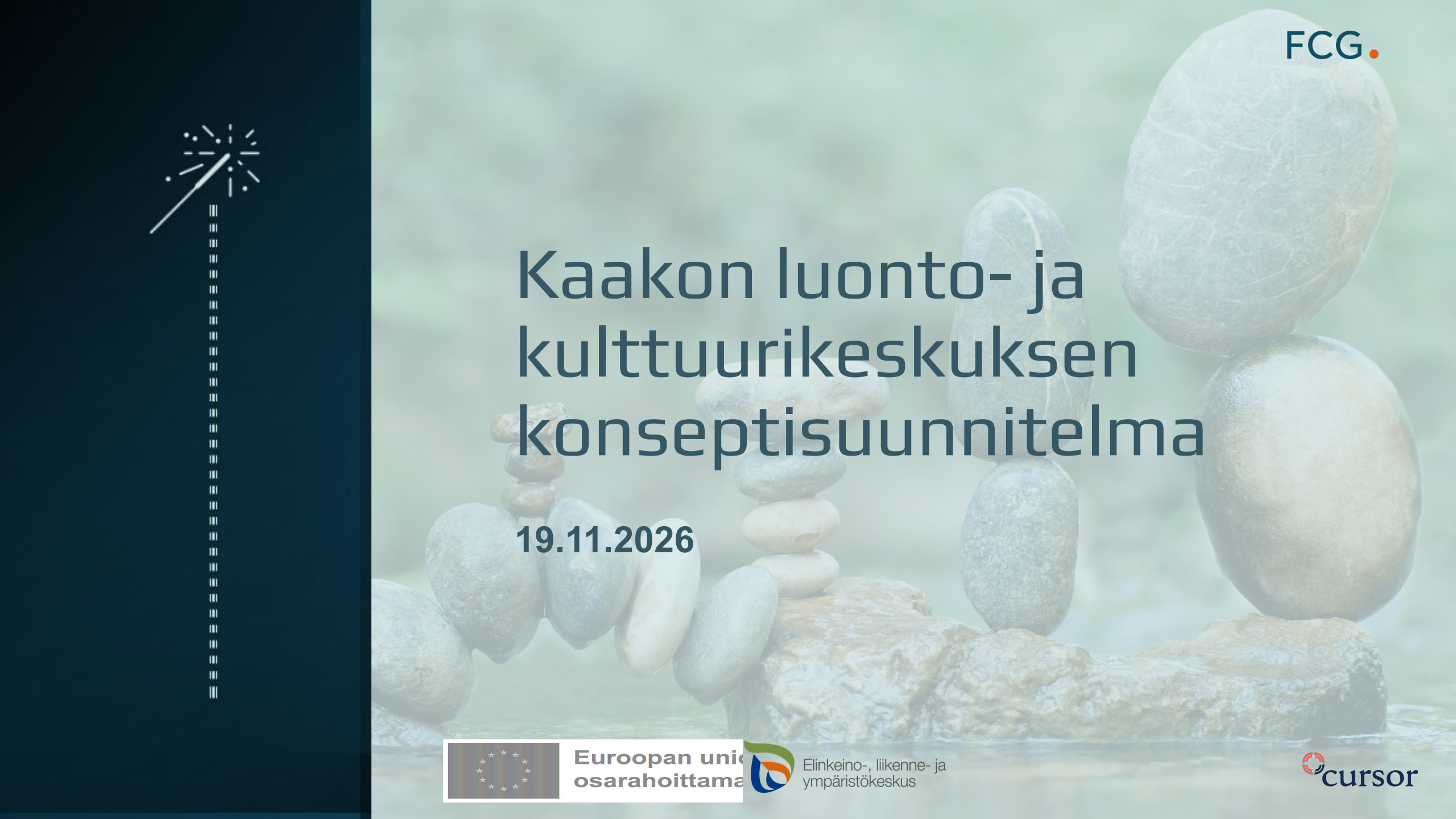

Kaakon luonto- ja kulttuurikeskuksen konseptisuunnitelma

19.11.2026

Euroopan unio
osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Yhteistyön tarve, tavoitteet ja hyödyt

Miksi luonto- ja kulttuurikeskus?

Muuttuneessa toimintaympäristössä tarvitaan resilienssin vahvistamista

- **Itärajan sulkeutuminen** on lopettanut rajaliikenteen ja vaikuttanut negatiivisesti alueen talouteen, matkailuun ja yhteisöjen dynamiikkaan.
- **Turvallisuustilanne** ja geopoliittinen epävarmuus korostavat varautumisen ja resilienssin tarvetta.
- **Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen** ovat nousseet keskeisiksi kehittämisteemoiksi.

Toimintaympäristön trendit tukevat ajatusta

- Kulttuuri ja paikallisuus
- Luonto ja hyvinvointi
- Oppiminen ja kokemuksellisuus
- Kestävä ja uudistava matkailu

Yhteistyöllä uutta elinvoimaa

- Alueen elinvoimaisuuden ja vetovoiman kehittämistä rajoittavat **hajanaiset luonto- ja kulttuurikohteet** sekä erityisesti pienten kuntien **niukkenevat resurssit.**
- Metsähallituksen mahdollisuudet ylläpitää ja kehittää luontokohteita ovat heikentyneet, mikä lisää painetta paikallisille toimijoille ja yhteisöille.
- **Kuntarajat ylittävä yhteistyö, matkailun ja palveluiden kehittämisyhteistyö sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen** ovat entistä tärkeämpiä alueellisen elinvoiman uudistamiseksi.

Kiinnostava kokonaisuus

PARIKKALAN LINTUKOHTEET

HIITOLANJOKI

IMATRAN ERÄ- JA LUONTOKULTTUURIMUSEO

VERLA

REPOVESI

MUSTILA ARBORETUM

KYMENLAAKSON KARTANOT

RAJA

SALPALINJA-MUSEO

SALPALINJA

KYMENLAAKSON KYLÄT

Arktika
Kaakon kamarimusiikki
Uuno Klami
Sepramarkkinat
Kiven hyödyntäminen

KAAKON LUONTO- JA KULTTUURI-KESKUS

MARETARIUM

BUNKKERI-MUSEO

PYHTÄÄN KULTTUURITALO

MERIKESKUS VELLAMO

HAMINA BASTIONI

STRÖMFORSIN RUUKKI

KEISARIN HUVIPUISTO

ILKKA HANSKIN LUONTOVERKKO

KIESSI-MUSEO

KOTKAN PUISTOT

SAPOKKA

HARJUN OPPIMIS-KESKUKSEN ALUE

VALKMUSAN KANSALLISPUISTO

TERVASAARI

KLAMILA

PYTERLAHDEN LOUHOS

LANGINKOSKI

ITÄISEN SUOMENLAHDEN KANSALLISPUSTO

SAARISTON KOHTEET

Tavoitetila

Visio

Kaakon luonto- ja kulttuurikeskus on yhteinen ”aurinkovarjo”, joka yhdistää alueen monimuotoisen luonnon, rikkaan kulttuurihistorian ja paikallisidentiteetin yhdeksi vetovoimaiseksi matkailutarjonnaksi.

Tavoitteena on olla yksi Suomen merkittävimmistä luonto- ja kulttuurimatkailun keskuksista, joka toimii edelläkävijänä kuntarajat ylittävässä yhteistyössä ja kestävän kehityksen edistämisessä.

Tavoitteena on…

- Vahvistaa alueen elinvoimaa, matkailua ja tunnettuutta
- Palvella tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja opetustoimintaa
- Rakentaa yhteistyötä kuntien, kylien ja oppilaitosten kanssa
- Säilyttää ja elävöittää paikallista luontoa ja kulttuuriperintöä
- Kehittyä kansainvälisesti korkeatasoiseksi keskukseksi

Hyödyt

- Tunnettuuden ja vetovoiman lisääntyminen: alue ja sen eri kohteet profiloituvat yhtenäisenä ja houkuttelevana kokonaisuutena
- Parempi näkyvyys: yhtenäinen tuotekuva tekee alueesta houkuttelevamman matkailijoille ja yhteistyökumppaneille
- Elinvoiman kasvu ja vaikuttavuus: lisää matkailijoiden viipymää ja kulutusta, uusia työpaikkoja ja liiketoiminnan mahdollisuuksia sekä vahvistaa kylien ja paikallisten aktiivisuutta
- Kestävä kehitys ja ”kansalaistieteen” edistäminen: matkailun, luonnonsuojelun ja kulttuuriperinnön yhteensovittaminen
- Resurssitehokkuus: resurssien yhdistäminen vähentää päällekkäisyyttä ja luo synergia- ja kustannushyötyjä kuntien, yritysten, yhdistysten ja oppilaitosten välille
- Yhteistyön mahdollisuudet: aktivoi nykyisten matkailutoimijoiden yhteistyötä sekä luo uusia yritystoiminnan mahdollisuuksia
- Rahoitusmahdollisuuksien maksimointi: vahvistuneet edellytykset hyödyntää ulkopuolista EU-rahoitusta
- Pienet kunnat ja toimijat voivat kehittää alueen elinvoimaa yhdessä: yhteiset hankkeet ja rahoitushakemukset, yhteinen asiantuntija- ja palveluverkosto, kokemusten ja osaamisen jakaminen

Toiminta-ajatus, kohderyhmät ja yhteistyöverkostot

Toiminta-ajatus

Tiedon, elämyksellisten kokemusten ja kohtaamisten alusta, joka edistää kestävää matkailua, elävöittää kulttuuria, tukee tutkimusta ja opetusta sekä aktivoi palveluntarjoajia.

Keskeiset tehtävät

- **koordinoiva “aurinkovarjo”** - kokoaa seudun luonto- ja kulttuurisisällöt sekä toimijat yhteen ja mahdollistaa niiden kautta elinvoimaa alueelle
- luo yhteisen markkinoitavan luonto- ja kulttuurikohteiden kokonaisuuden koko seudulle
- kehittää moniaistisia kokemuksia, jotka yhdistävät luonnon, kulttuurin, taiteen ja tieteen
- koordinoi ruohonjuuritasolla luonto- ja kulttuuri-sisältöihin liittyvää kehittämistä (mm. hankkeet ja hankeyhteistyö) yhdessä verkoston toimijoiden kanssa alueella
- toimii suunnannäyttäjänä luonnon ja kulttuurin yhdistämisessä ja vaalii niiden perintöä vastuullisesti tuleville sukupolville
- edistää tutkimus- ja kehitystyötä kansainvälisiä verkostoja ja kumppanuuksia hyödyntäen

Kohderyhmät ja yhteistyöverkostot

MATKAILIJAT

- Luonnosta ja kulttuurista nauttivat: historia ja luonto
- Aitouden etsijät: paikallinen elämäntapa
- Aktiiviset seikkailijat: liikunta ja retkeily

PAIKALLISET ASUKKAAT JA ”PAIKALLIS-VIERAILIJAT”

- Lähiseudun asukkaat
- Mökkeilijät: helppoa tekemistä, aktiviteetteja, tapahtumia
- Koulut ja päiväkodit
- Kyläyhdistykset

OPPILAITOKSET, TUTKIJAT, ASIANTUNTIJAT

- Tutkijat
- Opiskelijat
- Taiteilijat

- Oppimis-ympäristö
- Taiteilija-residenssi
- Tutkimus-ympäristö

YRITYKSET JA RYHMÄT

- Yritysten ja yhteisöjen virkistys-tapahtumat ja -tilaisuudet
- Kokous- ja koulutus-tilaisuudet
- ”Harrasteryhmät”

- Tuote- ja palvelumyynti
- Sponsorointi

TAPAHTUMA- JA KULTTUURI-TOIMIJAT

- Tapahtumien järjestäminen
- Koulutukset, kurssit
- Taiteilijat
- Kyläyhdistykset

TKI- JA KEHITTÄJÄ-KUMPPANIT

- Kunnat ja kaupungit
- Luonto- ja kulttuuri-kohteiden toimijat
- Cursor Oy, Visit Kotka-Hamina
- Kymenlaakson kylät ry
- Koulutus- ja tutkimuslaitokset

Konseptin toiminnot Harjun Oppimiskeskuksen alueella

Kaakon luonto- ja kulttuurikeskuksen konseptisuunnitelma

Luonto- ja kulttuurikeskuksen fyysinen sijainti

- Fyysiseksi sijaintipaikaksi on arvioitu Harjun Oppimiskeskus, jossa on valmiita tiloja, matkailupalveluja ja kulttuurihistoriallisia kohteita.
- Hevostalli (585 m2) muunnetaan alueella luonto- ja kulttuurikeskuksen toimipisteeksi Virolahdella, johon sijoittuvat:
    - Näyttely- ja tapahtuma-alue
    - Monikäyttö-/juhla-/tapahtuma-alue
    - Infopiste ja myymälä
    - Muut tilat: toimistotilat, wc, varastot ja tekniset tilat
- Itsessään rakennuksen muuttaminen uusiokäyttöön on jo kestävän kehityksen periaatteiden mukainen.
- Alueen muut tilat ja ympäristö hyödynnetään osana konseptia.
- Vahva yhteistyö alueen muiden kulttuuri- ja luontokohteiden kanssa täydentää tarjontaa.

Rakennuksen muutostyöt:

600 000 €

- Muutos- ja purkutyöt sisällä
- Sähkö ja valaistus
- Kiinteät rakenteet ja kalusteet

Muut investointitarpeet:

60 000 €

- AV-välineet
- Irtokalusteet (tuolit, pöydät, yms.)
- Näyttelyrakenteet

Palvelut Harjun Oppimiskeskuksen alueella

INFOPISTE JA NÄYTTELYT

Ympärivuotiset teemat:

Itäisen Suomenlahden kansallispuisto & Ilkka Hanskin luontoverkko

Paikalliskulttuuri, kylät ja sotahistoria

Geologia

Vaihtuvat teemat:

Arktika & lintujen syysmuutto, Kaakon kamarimusiikki, sadonkorjuu ja ruokajuhlat, Uuno Klami

OPASTETTU TOIMINTA

Opastetut näyttely- ja kävelykierrokset

Luontokoulu (kurssit, lyhytkoulutukset)

Työpajat ja leirit

Ohjelmapalvelut

TAPAHTUMA- JA KOKOUSPALVELUT

Muunneltavat kokous- ja juhlatilat

Messut ja markkinat

Luontokoulu & oppimisympäristö

Tutkimus- ja kehittämisympäristö

Seminaarit

Kokoukset ja oheisohjelmat

MYYMÄLÄ

Näyttelyitä ja palveluita tukevien paikallistuotteiden myynti

Välinevuokraus

HANKETOIMINTA JA HANKKEIDEN KOORDINOINTI

Kehittäminen, tutkimus, tiede

Kaakon luonto- ja kulttuurikeskus

PALVELUT

- Luonto- ja kulttuurikeskus
- Hevosmuseo Kiessi
- *Ravintola Aura*
- *Kesäkahvila Kiessi*
- *Majoituspalvelut*
- *Kokous- ja juhlatilat*
  - *Kiessin vintti, 130 paikkaa*
  - *Harjun kartanon juhlatilat, yhteensä 80 paikkaa (juhlasalissa 40)*
  - *Harjun liikuntasali + auditorio (n. 200 paikkaa)*
  - *Luokkahuoneet*
- *Luontonäyttämö Vahtivuori*
- *Harjun Oppimiskeskus*
- *Valjakko- ja maastoesterata*
- *Maneesi*
- *Arboretum*
- *Harjoitusravirata*
- *Ratsastuskentät*

KÄVIJÄN REITTEJÄ

1. Saapuminen, opastus, paikoitus
2. Luonto- ja kulttuurikeskuksen vierailu
3. Ohjatut toiminnot alueella
4. Omatoiminen vierailu ympäristöön ja paikan historiaan
5. Palvelut (ravintola-, majoitus-, muut tilat)

Palvelut

INFO & KOHTEIDEN ESITTELY

TAPAHTUMAT JA TILAISUUDET

OPASTETTU TOIMINTA

MYYMÄLÄ

14

Palvelut

INFO & KOHTEIDEN ESITTELY

TAPAHTUMAT JA TILAISUUDET

OPASTETTU TOIMINTA

MYYMÄLÄ

Palvelut

INFO & KOHTEIDEN ESITTELY

TAPAHTUMAT JA TILAISUUDET

OPASTETTU TOIMINTA

MYYMÄLÄ

Palvelut

INFO & KOHTEIDEN ESITTELY

TAPAHTUMAT JA TILAISUUDET

OPASTETTU TOIMINTA

MYYMÄLÄ

Tilasuunnitelma

Näyttely- ja tapahtuma-alue

- Vaihtuvat näyttelyt
- Elämyspilttuut/projisointi seinille

Monikäyttö-/juhla-/tapahtuma-alue

- Avoin tila
- Tilanjakajat
- Perusrekvisiitta ja osa näyttelyistä valokuvina seinillä (esim. canvas- ja akustiikkataulut)

Infopiste ja myymälä

- Keskuksen opastuspiste ja paikallistuotteiden myynti
- Matkailuinfo

Muut tilat

- Toimistotilat
- WC, varastot ja tekniset tilat

Sisäänkäynnit

- Pääsisäänkäynti
- Huoltosisäänkäynti

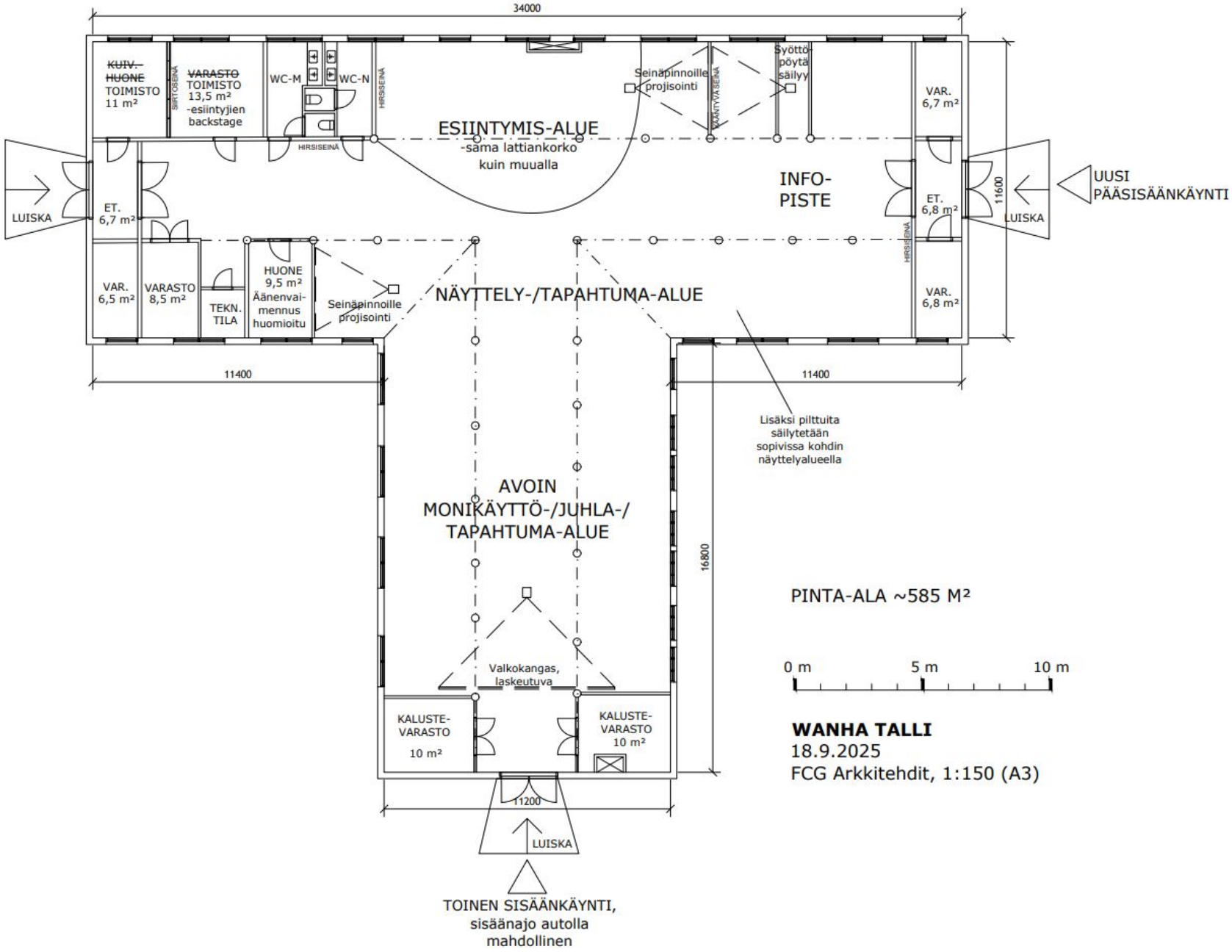

Tilojen elämyksellisyys

Ääni ja valaistus

- Äänentoistolaitteet ja äänimaailma
- Säädettävä LED-valaistus

Video- ja kuvaesitykset

- Tietokone
- Esityspinnoille projisointi
- Esitysmateriaalit

Näyttelyt

- Valokuvat / taulut
- Esineet ja muu rekvisiitta seinillä ja pöytätasoilla

Ilme

- Puupinnat
- Kivimateriaali

Jatkoaskeleet

- Lähtökohtana on uusi toimintamalli ja kokoava voima, jossa yhdistyvät elinvoimaisuuden sekä tematiikkaan liittyvien sisältöjen kehittäminen ja edistäminen (info, markkinointi ja viestintä).
- Muodostetaan yleishyödyllinen osakeyhtiö, joka vastaa operatiivisesta toiminnasta ja tuottaa kunnille ja yhteistyöverkoston jäsenille asiantuntija- ja hankepalveluita.
- Yhtiön pääomistajatahoina ovat alueen kunnat.
- Toiminta painottuu pienten kuntien ja yhteisen kehitystyön edistämiseen eikä kilpaile olemassa olevien toimijoiden (mm. Cursor Oy, Kymenlaakson kylät ry) kanssa.
- Keskus kehittää ja tuottaa sisältöä olemassa oleviin markkinointi- ja myyntikanaviin.

Ehdotus toiminta- ja rahoitusmalliksi

Toiminnan kulut

- Henkilöstökulut (2 htv)
- Muut kulut
- Tiloista ei vuokrakustannuksia

ARVIO YHTEENSÄ 200 000 €

Rahoitus

- Alkuvaiheen rahoitus siemenrahoituksena kunnilta sekä hyödynnetään maksimaalisesti hankerahoituksen mahdollisuudet
- Jatkossa perusrahoitus tulisi ydinkunnilta ja ympäröiviltä kunnilta tukimaksut

Investointitarpeet

- Rakennuksen muutostyöt: 600 000 €
- Muut investointitarpeet: 60 000 €

Rahoitus

- Investointituet ja omarahoitusosuudet
- Sponsorointi (esim. alueen suuryritykset, tilasta ”näyteikkuna”)

Etenemisen tiekartta

Konseptin edistäminen	Suunnittelu- ja käynnistyshanke	Toiminnan käynnistyminen
2025	2026-2027	2027-2028

- Avaintoimijoiden sitouttamiskierros sekä kiinnostuksenilmaukset/ sopimukset etenemisestä
  - Kunnat
  - Yritykset ja sponsorit
- Jatkohankkeistuksen valmistelutyön käynnistys

- Kuntien ja avaintoimijoiden sitoutumisen varmistaminen virallisessa päätöksenteossa
- Organisoitumisen jatkosuunnittelu ja läpivienti
- Luonto- ja kulttuurikeskuksen sisällön suunnittelu
- Rakennuksen suunnittelu ja toteutus
- Rahoitushaut

- Tilat ja **yhteinen toimintamalli** käytössä
- Rakenteet palvelevat valittuja toimintoja: perusnäyttelyt, tapahtumia, infopisteenä toimiminen
- Toiminnan vakiinnuttaminen ja kansainvälisen verkoston vahvistaminen: kehitys- ja verkostoitumishankkeet

Lisäarvoa ja hyötyjä toimijoille

Kunnat

- Elinvoiman, vetovoiman ja näkyvyyden lisääntyminen luontoon ja kulttuuriin pohjautuvan yhteistyön kautta
- Kustannussäästöjä resurssien yhdistämisen kautta
- Lisää mahdollisuuksia hyödyntää EU- ja muuta ulkopuolista rahoitusta.
- Sisällöntuotannon, hankeyhteistyön ja markkinoinnin kanava
- Uusia mahdollisuuksia perusopetukselle ja varhaiskasvatukselle (oppimisalusta, yritysyhteistyö)

Yritykset

- Yhteiskuntavastuun ja kestävyystyön esille nostaminen ja näkyvyys
- Yritysten arvojen ja palvelujen esille tuominen
- Yritysten tuote- ja palvelukehitystä palveleva toiminta
- Liiketoiminta- ja yhteistyömahdollisuudet palveluiden tuottamisessa
- Oppimis- ja yhteistyöalusta
- Tilojen hyödyntäminen mm. koulutus-, virkistys- ja etätyömahdollisuuksiin

Yhdistykset

- Yhteistyötuki hanketoiminnalle
- Vapaaehtoistyön mahdollisuudet
- Kylien ja paikallisten asukkaiden kokoontumispaikka
- Tilojen hyödyntäminen mm. harrastus-, koulutus- ja tapahtumatoimintaan

Oppi- ja tutkimuslaitokset

- Oppimisympäristö
- Alusta opiskelijaprojekteille ja harjoittelulle
- Tutkimus- ja kehitystoiminnan edistäjä
- Kurssien ja koulutusten järjestäminen
- Seminaarit ja tapahtumat